Urząd Marszałkowski
Województwa Lubuskiego

ul. Podgórna 7
65-057 Zielona Góra
tel +48/68/456 52 00 fax +48/68/456 52 96
www.lubuskie.pl

Główne powody udzielania osobom i rodzinom pomocy społecznej w województwie Lubuskim

Obserwatorium Integracji Społecznej
Zielona Góra, sierpień 2011 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Główne powody udzielania osobom i rodzinom pomocy społecznej w województwie Lubuskim

Obserwatorium Integracji Społecznej stworzyło bazę głównych powodów udzielania pomocy społecznej osobom i rodzinom w województwie Lubuskim. Dane te zostały opracowane w czasie tworzenia Bilansu Potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2011 rok. Zanotowaliśmy 100% zwrot wypełnionych ankiet, które zostały rozesłane do 83 Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie województwa Lubuskiego. Przedstawiciele OPS-ów zostali poproszeni o uszeregowanie powodów przyznawania pomocy od najważniejszego do występujących sporadycznie.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.[1]

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

1. ubóstwa;
2. sieroctwa;
3. bezdomności;
4. bezrobocia;
5. niepełnosprawności;
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby;
7. przemocy w rodzinie;
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;

[1] Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. Nr 64, poz. 593) tekst jednolity z dnia 17 czerwca 2008 r. (Dz.U. Nr 115, poz. 728)tekst jednolity z dnia 2 października 2009 r. (Dz.U. Nr 175, poz. 1362)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
10. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze;
11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
13. alkoholizmu lub narkomanii;
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Najważniejszym problemem społecznym wskazanym przez Ośrodki Pomocy Społecznej w naszym województwie jest **ubóstwo**. Po przez ubóstwo rozumiemy brak dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki, w szczególności w zakresie jedzenia, schronienia, ubrania, transportu oraz podstawowych potrzeb kulturalnych i społecznych. Ubóstwo godzi w materialne podstawy bytu rodzin, zmniejsza szanse edukacyjne wychowywanych przez nie dzieci. Począwszy od 2009 roku można jednak zauważyć tendencje spadkową. I tak w 2009 roku, 55 ośrodków wskazało na ten problem natomiast, w 2010 było ich 52. Według prognozy na 2011 rok, problem ten zostanie wskazany przez 51 ośrodków.

Poniższy wykres przedstawia ogólna liczbę Ośrodków Pomocy Społecznej, które wskazały powyższy problem, poproszone o wymienienie 8 głównych powodów udzielania pomocy w gminie, od najczęściej występującego.

Wykres 1.

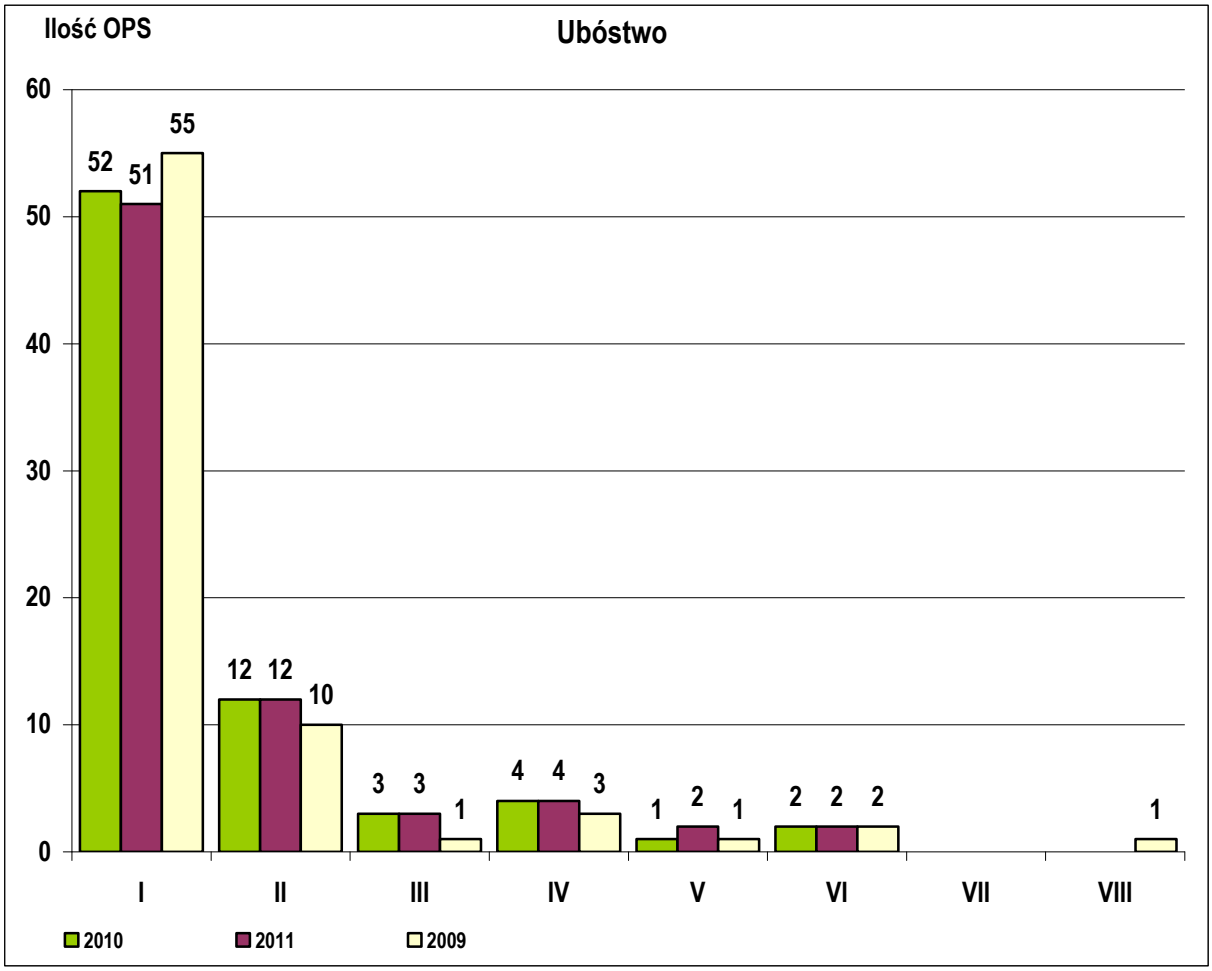

Źródło: bilans potrzeb województwa lubuskiego w zakresie pomocy społecznej na rok 2011

Kolejnym problemem występującym w naszym regionie wskazanym przez OPS-y jest **bezrobocie**. Nie zmienia się jego wartość w przedziale lat 2009 - 2011, jest stała. Jednak jak można wyczytać z poniższego wykresu i co jest bardzo niepokojące ok. 1/3 ośrodków wskazuje problem bezrobocia jako najważniejszy. W roku 2009 i 2010 było to 25 ośrodków, jednakże w 2011 jest to o 1 OPS więcej.

Poniższy wykres przedstawia ogólna liczbę Ośrodków Pomocy Społecznej, które wskazały powyższy problem, poproszone o wymienienie 8 głównych powodów udzielania pomocy w gminie, od najczęściej występującego.

Wykres 2.

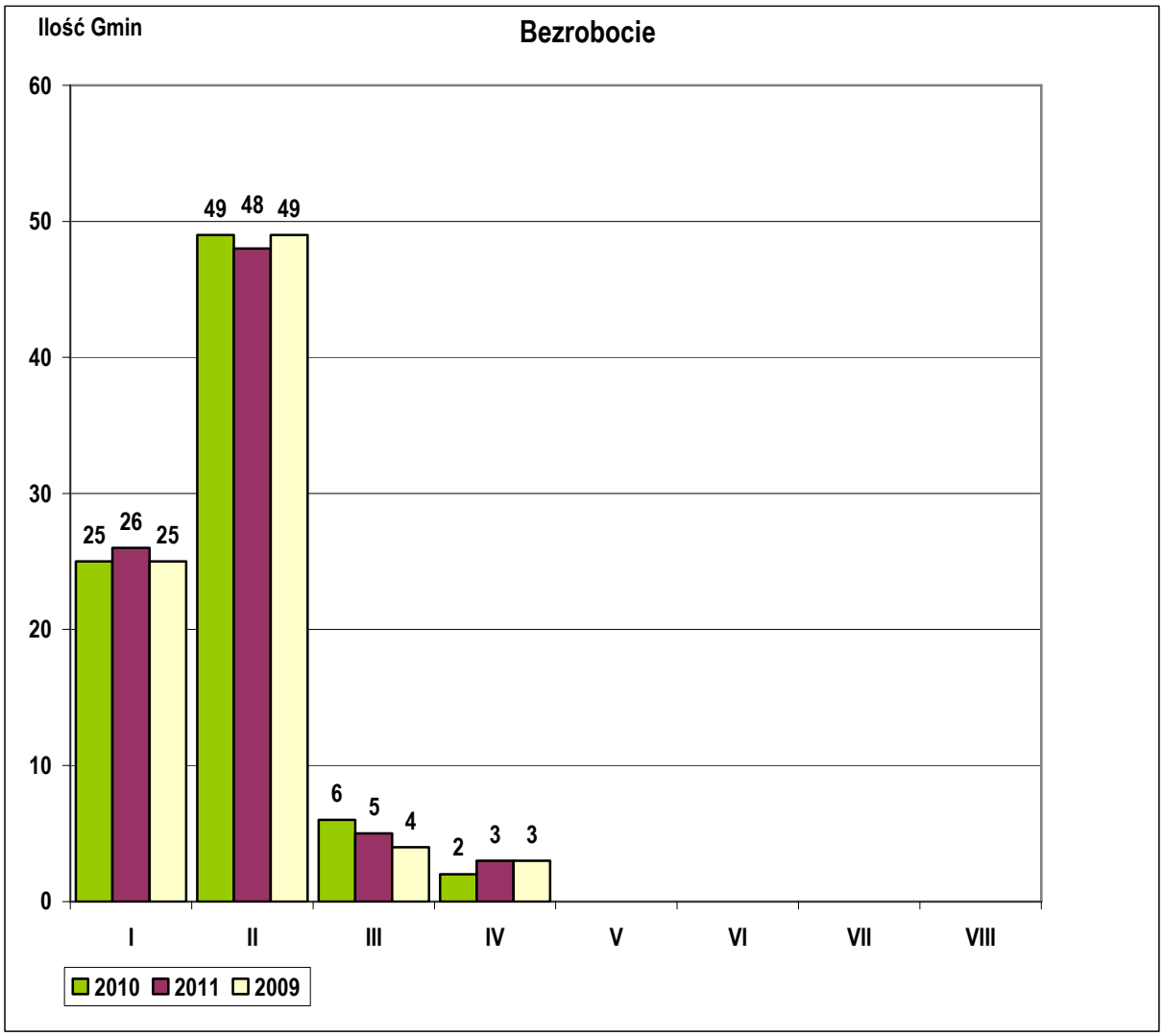

Źródło: bilans potrzeb województwa lubuskiego w zakresie pomocy społecznej na rok 2011

Zaraz za ubóstwem i bezrobociem kolejne miejsce zajmuje **niepełnosprawność.** Jest to długotrwały stan, w którym występują pewne ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych lub psychicznych. Niepełnosprawność jest jednym z najważniejszych problemów współczesnego świata. W naszym województwie możemy zauważyć tendencję spadkową tego problemu. W roku 2009 problem ten wskazały 43 OPS-y, w 2010 o 1 ośrodek mniej (42), natomiast według prognozy na 2011 rok problem niepełnosprawności zostanie wskazany „tylko" przez 36 gmin.

Poniższy wykres przedstawia ogólna liczbę Ośrodków Pomocy Społecznej, które wskazały powyższy problem, poproszone o wymienienie 8 głównych powodów udzielania pomocy w gminie, od najczęściej występującego.

Wykres 3.

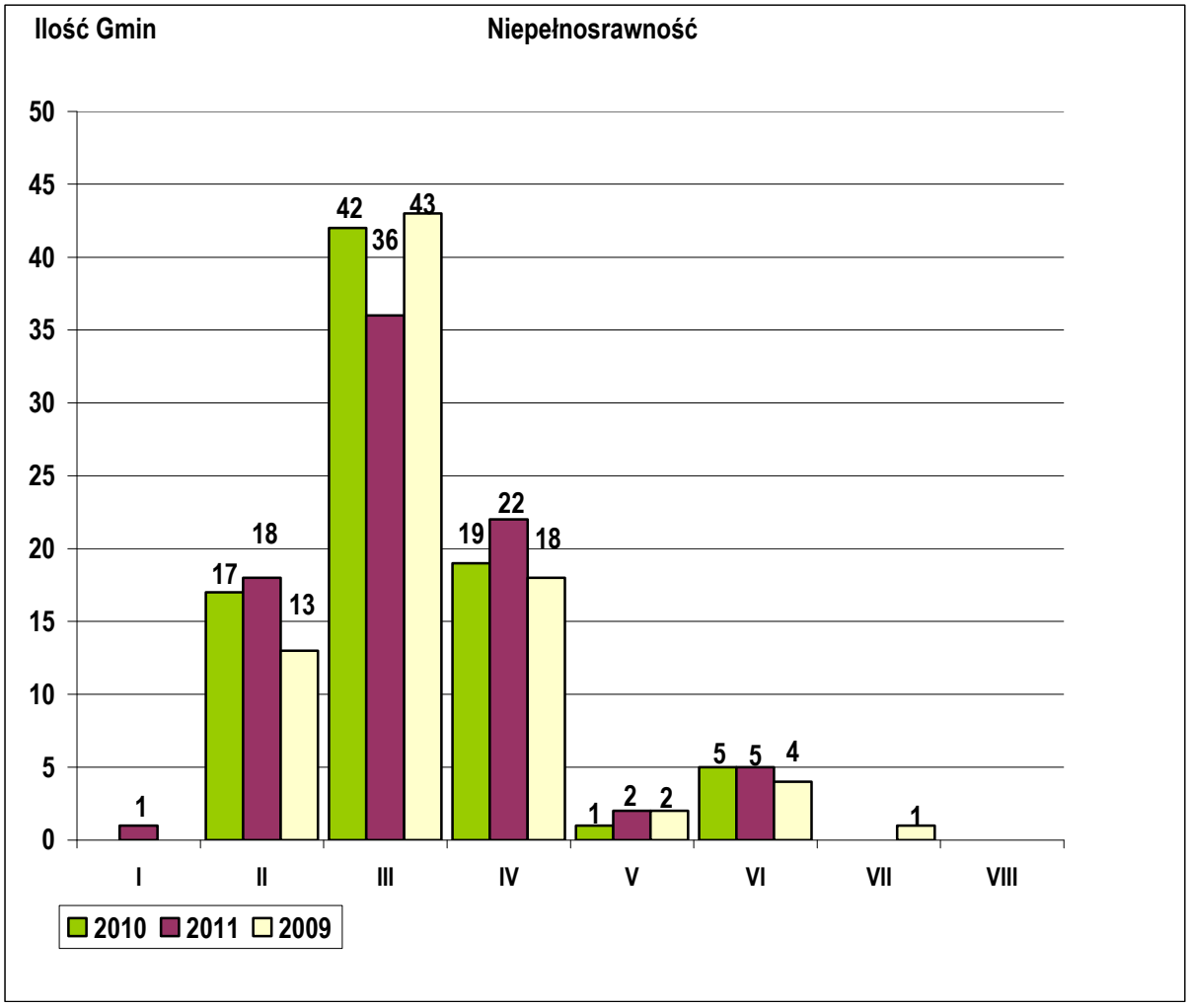

Źródło: bilans potrzeb województwa lubuskiego w zakresie pomocy społecznej na rok 2011

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Długotrwała lub ciężka choroba jest kolejnym z powodów udzielania pomocy społecznej osobom i rodzinom w województwie Lubuskim. Skala tego problemu również winna być zauważona. Wynika to z faktu, że 23 ośrodki pomocy społecznej wskazały ten problem jako 3 z najważniejszych, natomiast 25 OPS-ów wskazało ten problem na 4 miejscu.

Poniższy wykres przedstawia ogólna liczbę Ośrodków Pomocy Społecznej, które wskazały powyższy problem, poproszone o wymienienie 8 głównych powodów udzielania pomocy w gminie, od najczęściej występującego.

Wykres 4.

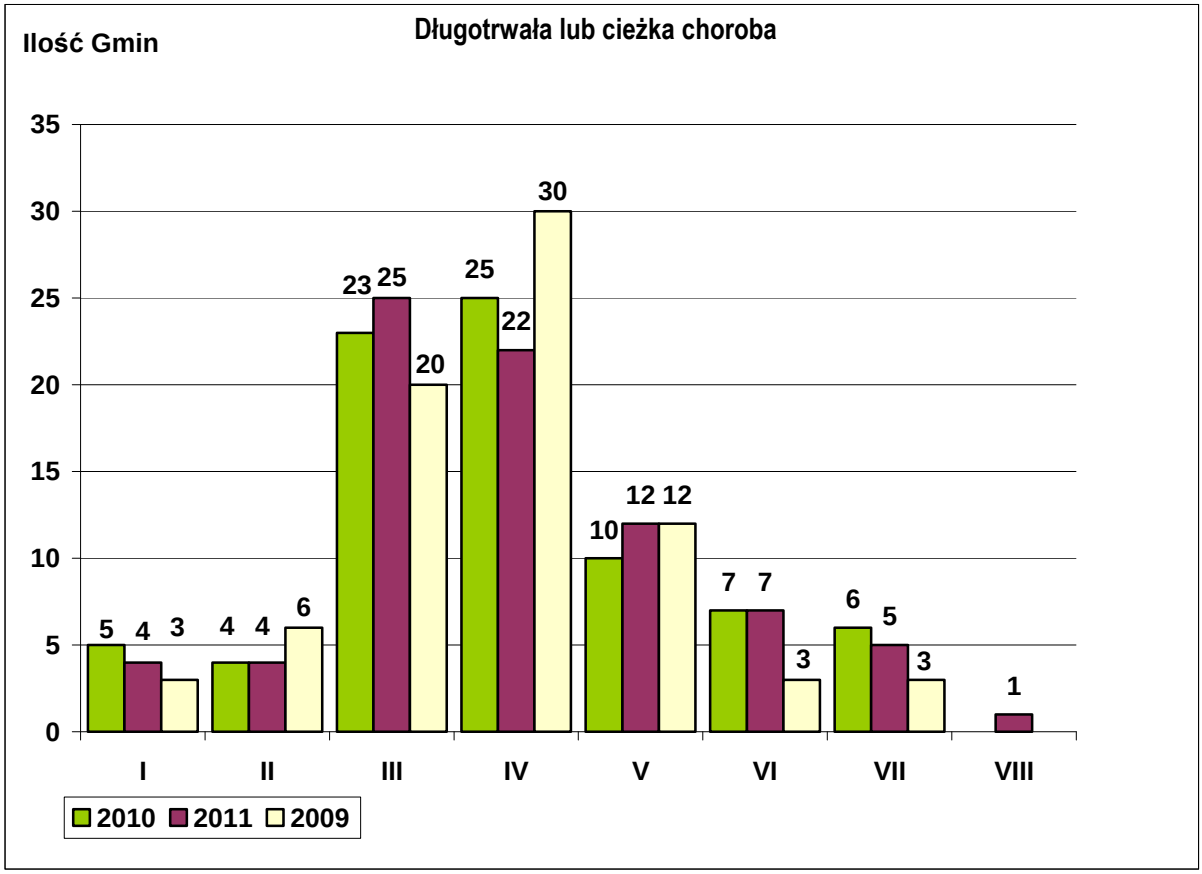

Źródło: bilans potrzeb województwa lubuskiego w zakresie pomocy społecznej na rok 2011

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych jest 5 kolejnym problemem a zarazem powodem udzielania osobom i rodzinom pomocy społecznej w województwie Lubuskim. Jak można zauważyć prognozy na rok 2011 wskazują minimalny spadek w porównaniu z latami poprzednimi. Należy podkreślić również, że bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych wskazywana była na 4 miejscu przez 17 OPS-ów w roku 2009, 12 OPS-ów w roku 2010, a prognozy na 2011 mówią o 14 OPS-ach.

Poniższy wykres przedstawia ogólna liczbę Ośrodków Pomocy Społecznej, które wskazały powyższy problem, poproszone o wymienienie 8 głównych powodów udzielania pomocy w gminie, od najczęściej występującego.

Wykres 5.

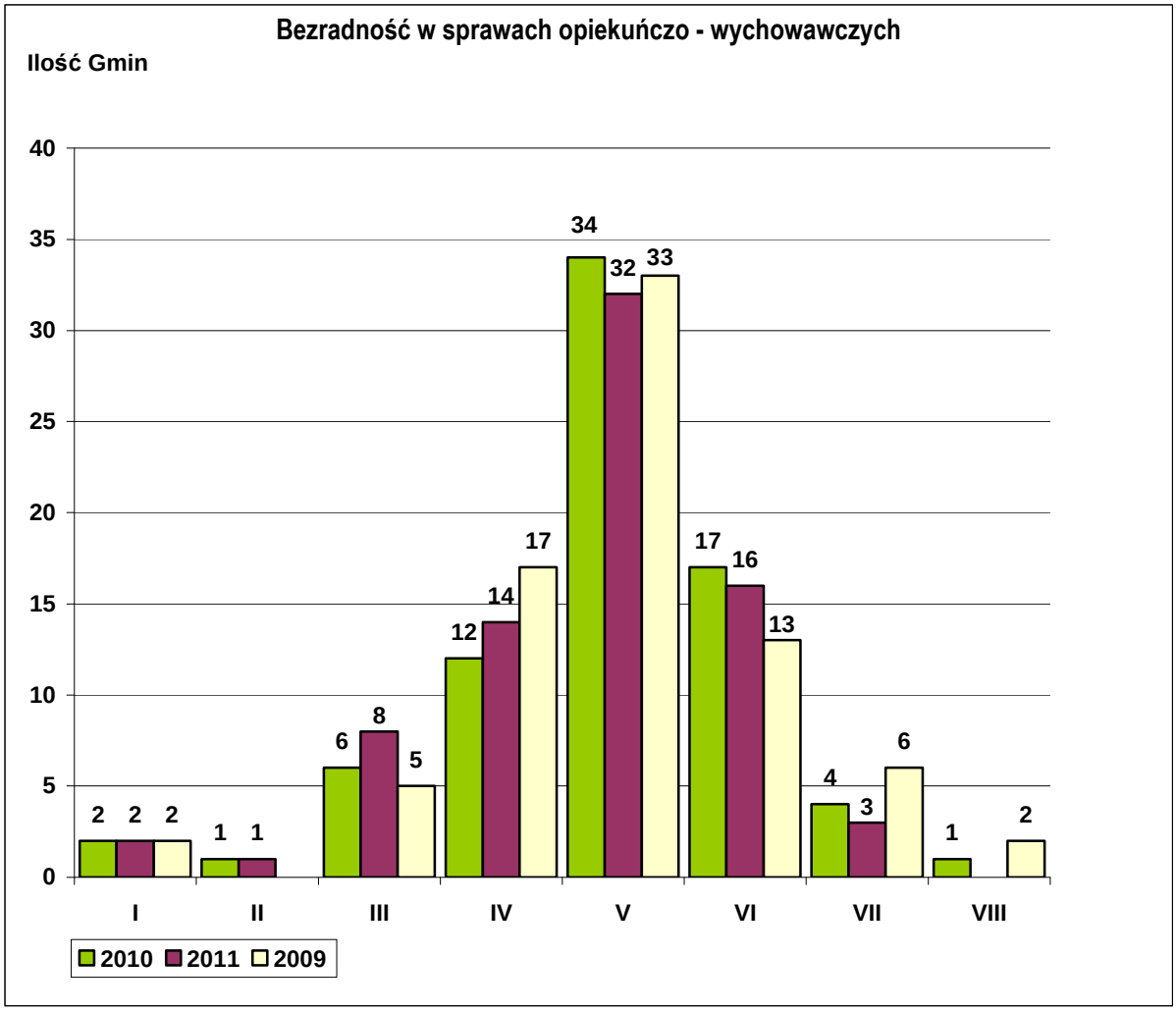

Źródło: bilans potrzeb województwa lubuskiego w zakresie pomocy społecznej na rok 2011

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Alkoholizm lub narkomania są najczęstszymi z uzależnień występującymi w Polsce. Problemy alkoholizmu i narkomanii zostały uszeregowane na 6 miejscu pod względem udzielania pomocy osobom uzależnionym przez OPS-y w naszym województwie. Prognoza na 2011 r. wykazuje tendencję wzrostu w porównaniu z latami 2009 i 2010. Ok. 1/3 Gmin, (co można wywnioskować z poniższego wykresu), umieściła problem alkoholizmu i narkomanii również o jedną pozycję niżej, czyli 7.

Poniższy wykres przedstawia ogólna liczbę Ośrodków Pomocy Społecznej, które wskazały powyższy problem, poproszone o wymienienie 8 głównych powodów udzielania pomocy w gminie, od najczęściej występującego.

Wykres 6.

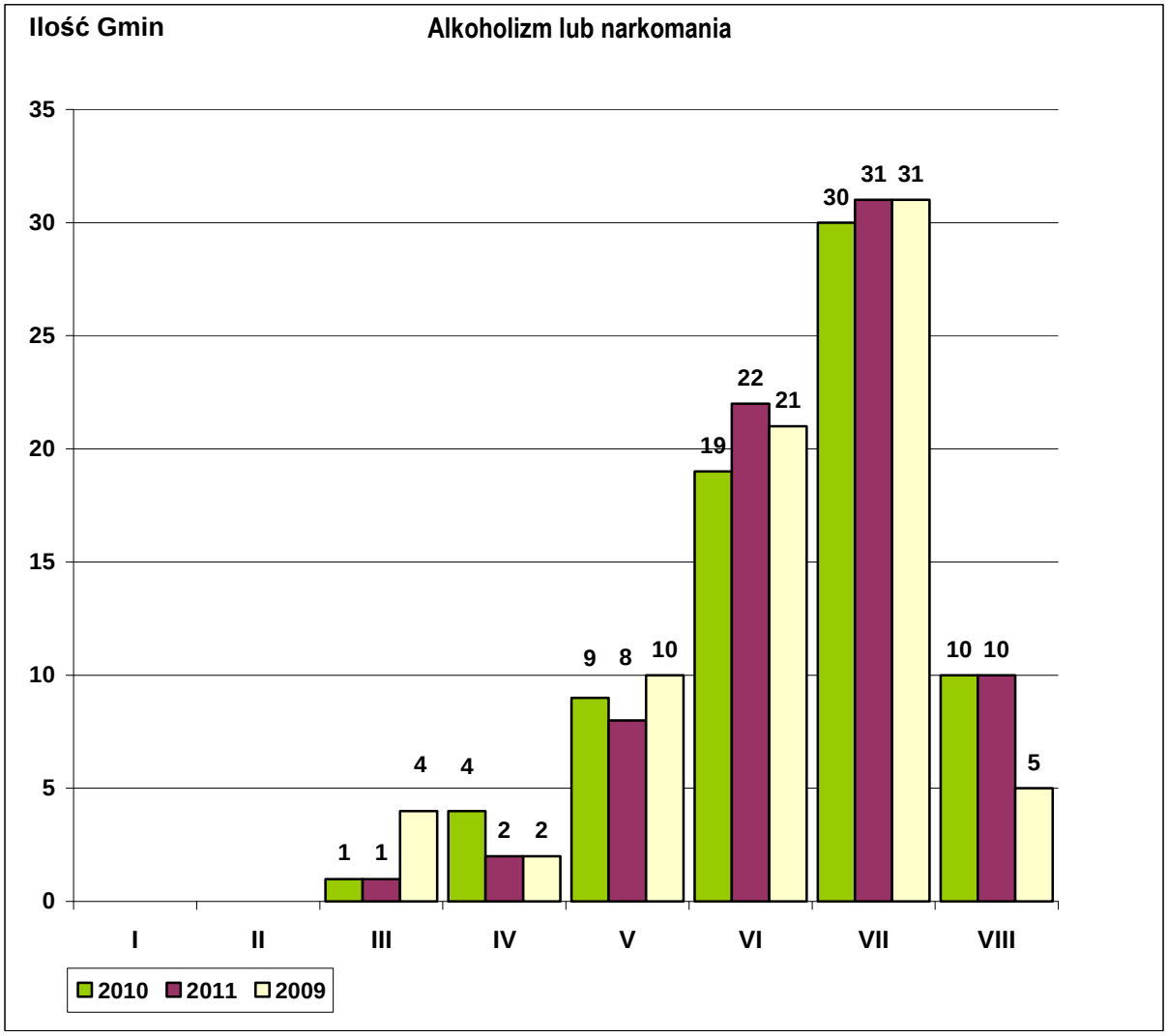

Źródło: bilans potrzeb województwa lubuskiego w zakresie pomocy społecznej na rok 2011

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietności gminy naszego województwa uszeregowały na 7 miejscu. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt występowania tego problemu w przedziale od pozycji 4 do 6.

Poniższy wykres przedstawia ogólna liczbę Ośrodków Pomocy Społecznej, które wskazały powyższy problem, poproszone o wymienienie 8 głównych powodów udzielania pomocy w gminie, od najczęściej występującego.

Wykres 7.

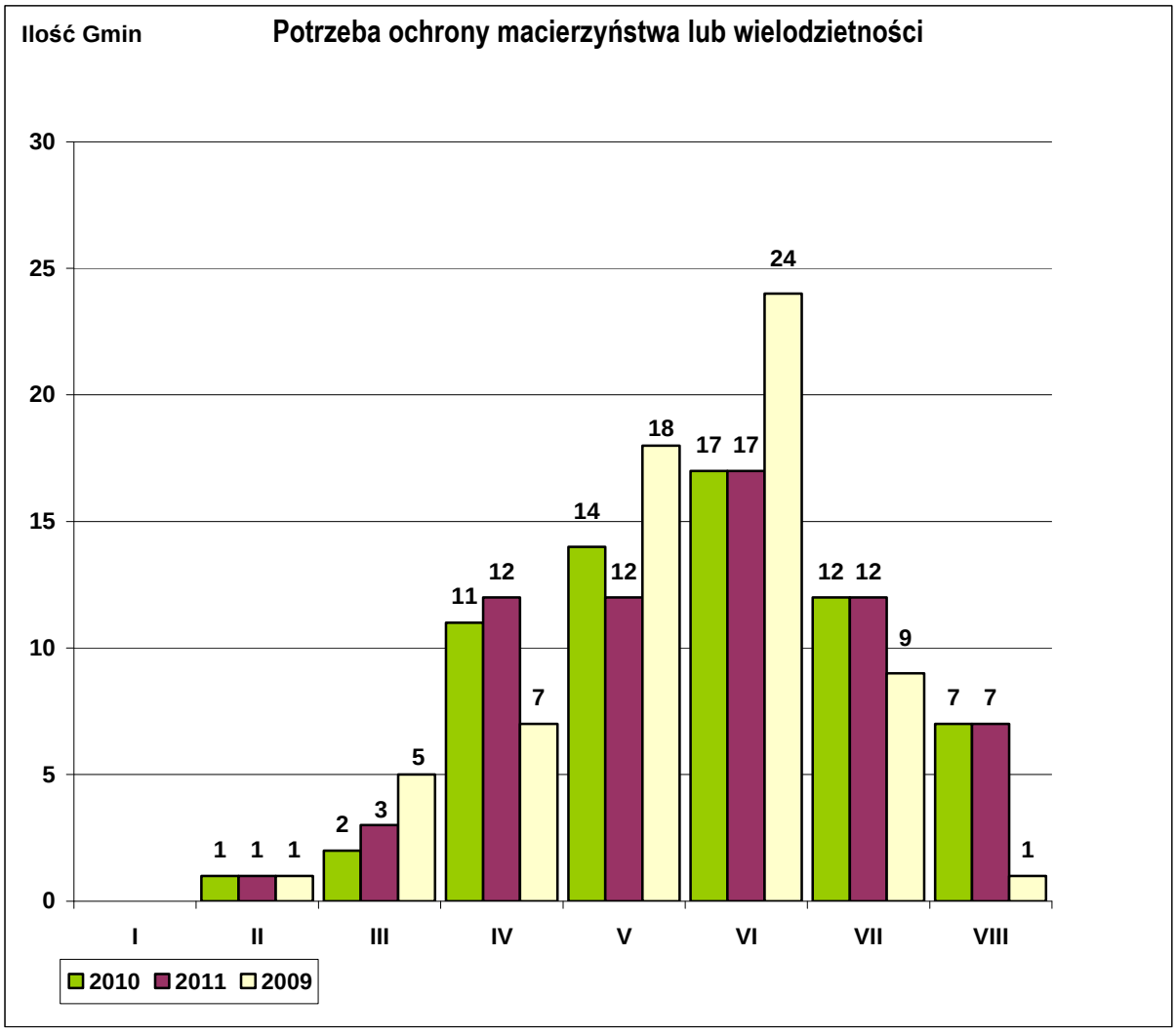

Źródło: bilans potrzeb województwa lubuskiego w zakresie pomocy społecznej na rok 2011

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Pozostałe powody udzielania osobom i rodzinom pomocy społecznej w województwie lubuskim zajmują miejsce 8 i są to: **bezdomność, zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe, trudności w przystosowania do życia po opuszczeniu zakładu karnego.**

Poniższe wykresy przedstawiają ogólną liczbę Ośrodków Pomocy Społecznej, które wskazały powyższy problemy, poproszone o wymienienie 8 głównych powodów udzielania pomocy w gminie, od najczęściej występującego.

Wykres 8.

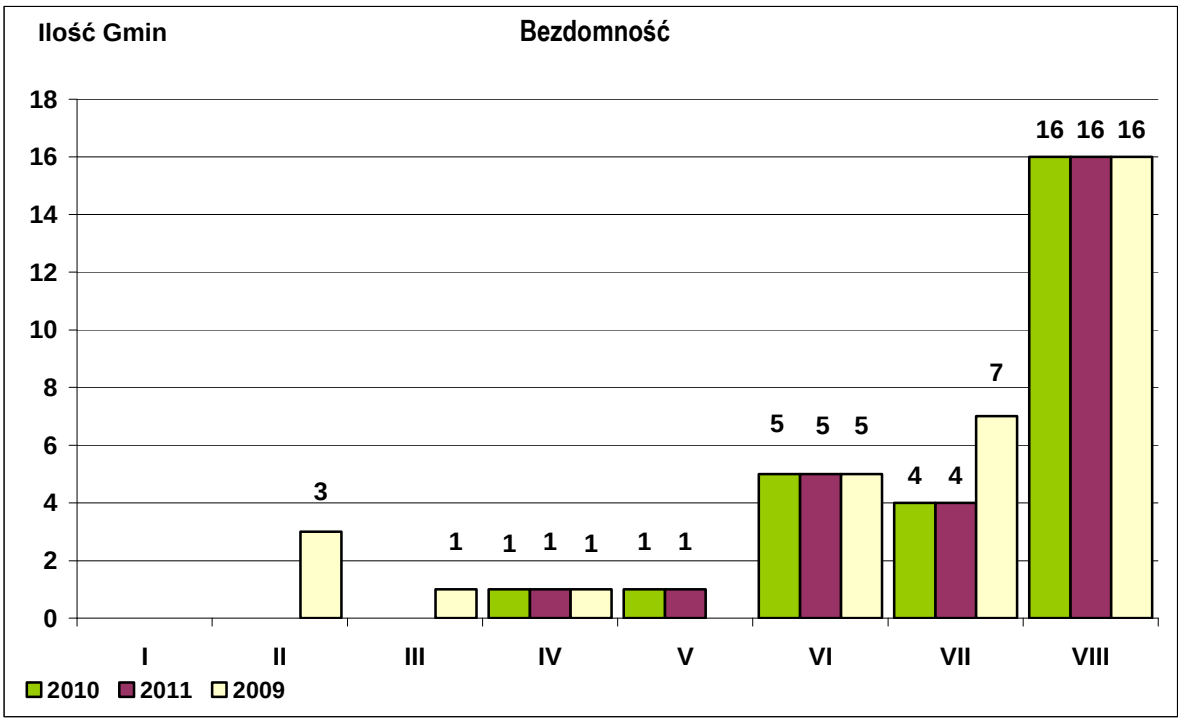

Źródło: bilans potrzeb województwa lubuskiego w zakresie pomocy społecznej na rok 2011

Wykres 9.

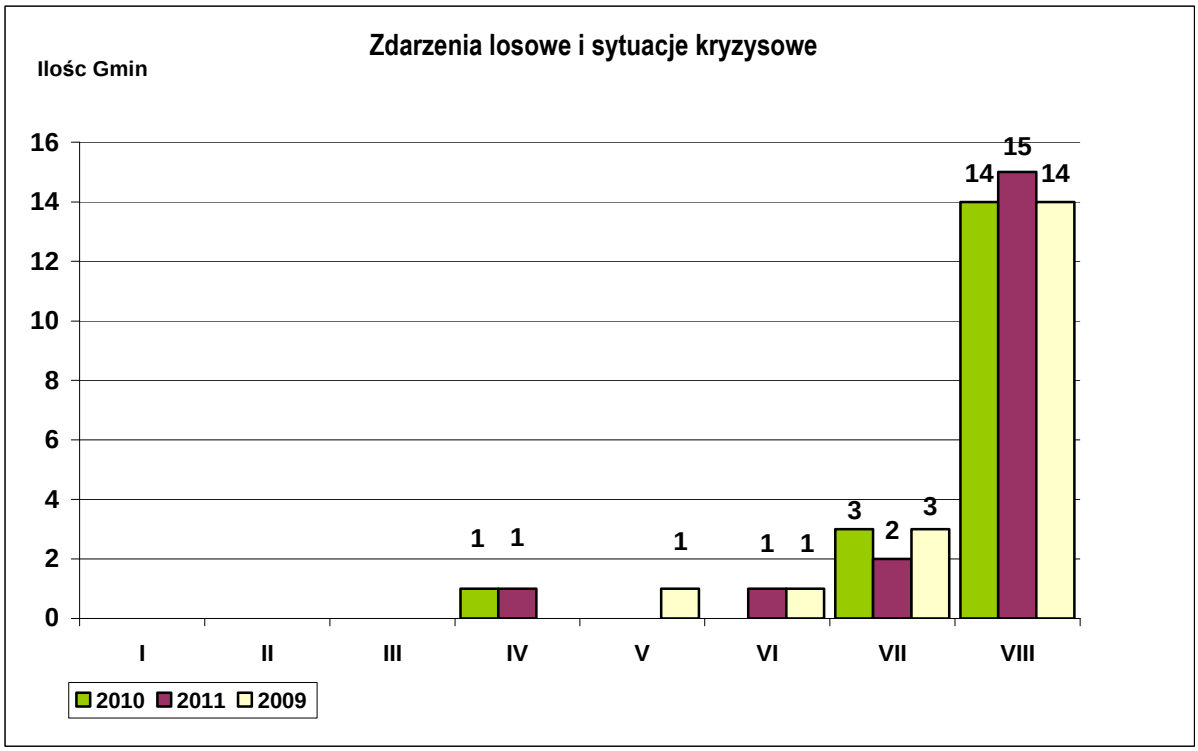

Źródło: bilans potrzeb województwa lubuskiego w zakresie pomocy społecznej na rok 2011

Wykres 10.

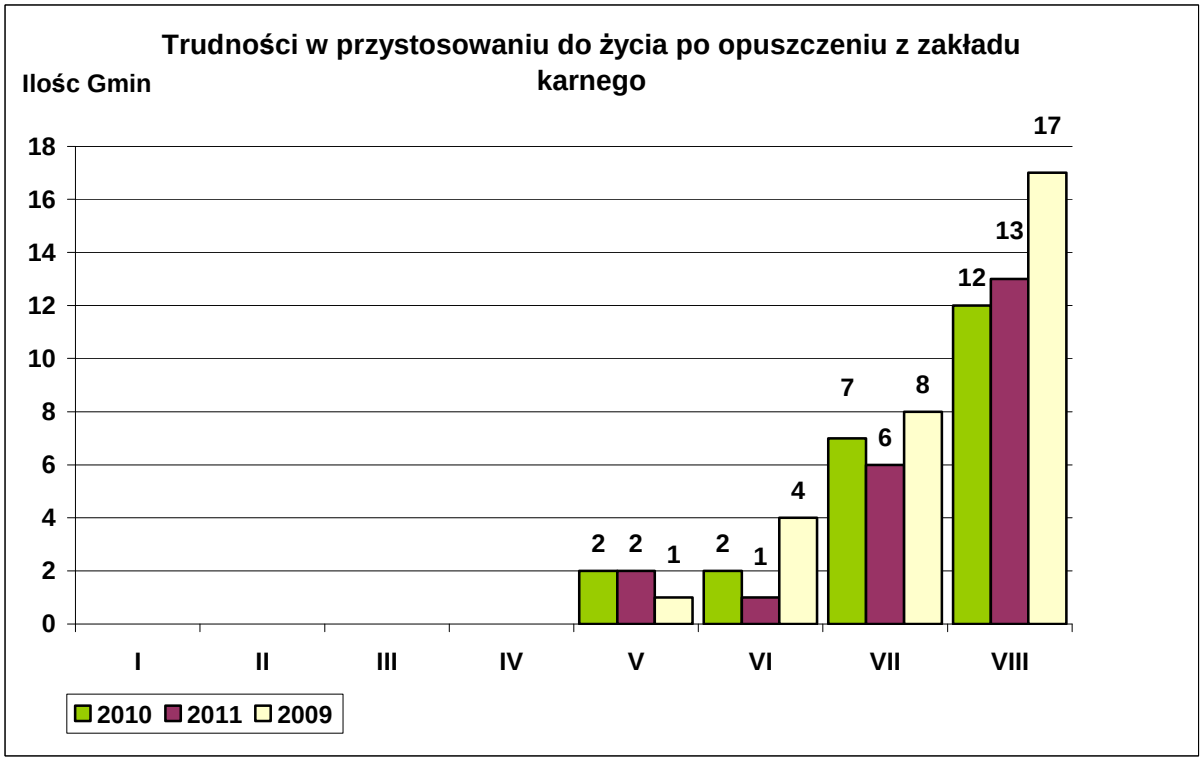

Źródło: bilans potrzeb województwa lubuskiego w zakresie pomocy społecznej na rok 2011

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Po przeanalizowaniu dokumentów przysłanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej (bilanse potrzeb), można zauważyć te same powody udzielania osobom i rodzinom pomocy społecznej w województwie lubuskim na przestrzeni kilku lat. Do głównych powodów udzielania pomocy społecznej w naszym województwie należy zaliczyć:

1. **ubóstwo,**
2. **bezrobocie,**
3. **niepełnosprawność,**
4. **długotrwałą lub ciężką chorobę.**

Należy jednak podkreślić, że uwidacznia się tendencja wzrostowa, jeżeli chodzi o dbałość planowania długofalowych działań służących rozwiązywaniu i łagodzeniu lokalnych problemów społecznych. Zwiększyła się liczba gmin i powiatów, które opracowały strategię rozwiązywania problemów społecznych w porównaniu z latami ubiegłymi. Zwiększyła się również ilość projektów systemowych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie.

Środki skierowane do gmin i powiatów na realizację w/w projektów są szansą na rozwój aktywnych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz programów aktywności lokalnej. Uzasadnionym jest, więc dalsze wspieranie gmin i powiatów do ubiegania się o te środki.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY